

KOMMUNLEDNINGSKONTORET
Birgitta Ehne Hörnström
Ann-Christine Kinch
Tommy Nilsson

Barn- och grundskolenämnden 2013-
10-24

Motion "Redovisa barnkonsekvensanalyser i Täby kommuns utredningar och tjänsteutlåtanden"

Sammanfattning

Janne Boman, Ylva Blomqvist, Johan Blix och Lars-Göran Nilsson, samtliga (S), har i fullmäktige den 22 april 2013 väckt motionen "Redovisa barnkonsekvensanalyser i Täby kommuns utredningar och tjänsteutlåtanden". De efterlyser en samlad redovisning av vilket arbete som gjorts och görs för att stärka barns rättigheter och yrkar att det i all planering och i alla förslag till beslut ska redovisas en barnkonsekvensanalys.

Riksdagen antog 2010 en ny strategi för att stärka barns rättigheter (SOU 2010/2011:3). Strategin består av nio principer som syftar till att stärka barnets rättigheter inom alla berörda områden och verksamheter på statlig och kommunal nivå.

Det pågår idag mycket arbete inom kommunen i barnkonventionens anda. Att ytterligare förstärka arbetet genom att alltid i alla beslutsunderlag rubricera konsekvenser för barn och ungdomar anses inte nödvändigt då detta arbete bedrivs kontinuerligt i verksamheterna. I beslutsunderlag är det viktigt att man beaktar många aspekter, det kan bland annat röra sig om tillgänglighet och jämställdhet.

Förslag till beslut

Barn- och grundskolenämnden föreslår fullmäktige besluta:

Motionen föranleder inga ytterligare åtgärder med anledning av det arbete med barnperspektiv som redan bedrivs.

Ärendet

Motionärerna efterlyser barnkonsekvensanalyser i all planering och i alla tjänsteutlåtanden som berör barn och hänvisar till en motion väckt 2008 där det yrkades att Täby kommun borde skapa en strategi för att kunna förverkliga FN:s barnkonvention om barns rättigheter. I svaret på den motionen (KF 2011-02-21, § 8) ville man avvakta den handlingsplan som Sveriges kommuner och Landsting (SKL) då höll på att ta fram. Handlingsplanen blev klar på hösten 2011 (*Handlingsplan för att stärka implementeringen av FN:s konvention om barns rättigheter i kommuner, landsting och regioner*) och bygger på en överenskommelse som SKL och regeringen ingick 2010 för att intensifiera arbetet med barns rättigheter i verksamheter inom kommuner, landsting och regioner.

Överenskommelsens utgångspunkt var regeringens proposition 2009/10:232 *Strategi för att stärka barns rättigheter i Sverige*. Arbetet med överenskommelsen genomförs i tre delar. Först genomförde SKL tillsammans med barnombudsmannen (BO) en kartläggning för att samla kunskap om behov av fortbildning och stödinsatser för att kommuner, landsting och regioner ska kunna intensifiera arbetet med barns rättigheter. Det andra steget var just SKL:s handlingsplan som tar sin utgångspunkt i kartläggningen och regeringens strategi och redovisar SKL:s åtaganden i implementeringsarbetet fram till november 2013. Det tredje steget är genomförandet som skett från 2011 till innevarande år.

Nu har ett par år gått sedan handlingsplanen publicerades och genomförandet av planen (det tredje steget i överenskommelsen) pågår. Motionärerna saknar en samlad redovisning av det arbete inom detta område som sannolikt gjorts och görs i Täby kommuns olika verksamhetsområden. De saknar också barnkonsekvensanalyser i kommunens utredningar, tjänsteutlåtanden och i verksamhetsplanen. Eftersom kommunen är inne i ett expansivt skede med flera nya utbyggnadsområden menar motionärerna att det är extra viktigt att analysera hur barnens behov har vägts mot andra aspekter i dessa områden.

Bakgrund

Konventionen om barns rättigheter antogs av FN i 1989 och året därpå ratificerade Sveriges riksdag konventionen. I Sverige har barnkonventionen införlivats i svensk rätt genom transformering, dvs den internationella överenskommelsen eller delar av den har successivt inarbetats i svensk författningstext. För statliga myndigheter, kommuner och landsting handlar det således dels om att beakta barnkonventionens intentioner i olika verksamheter beslut, dels om att tillämpa den lagstiftning som har förändrats i enlighet med barnkonventionens krav.

Riksdagen antog 2010 en strategi för att stärka barns rättigheter, som beskrivits ovan. Strategin består av nio principer som uttrycker grundläggande förutsättningar för att stärka barns rättigheter i Sverige. Dessa är:

1. All lagstiftning som rör barn ska utformas i överensstämmelse med barnkonventionen.
2. Barnets fysiska och psykiska integritet ska respekteras i alla sammanhang.
3. Barn ska ges förutsättningar att uttrycka sina åsikter i frågor som rör dem.
4. Barn ska få kunskap om sina rättigheter och vad de innebär i praktiken.
5. Föräldrar ska få kunskap om barnets rättigheter och erbjudas stöd i sitt föräldraskap.
6. Beslutsfattare och relevanta yrkesgrupper ska ha kunskap om barnets rättigheter och omsätta denna kunskap i berörda verksamheter.
7. Aktörer inom olika verksamheter som rör barn ska stärka barnets rättigheter genom samverkan.
8. Aktuell kunskap om barns levnadsvillkor ska ligga till grund för beslut och prioriteringar som rör barn.
9. Beslut och åtgärder som rör barn ska följas upp och utvärderas utifrån ett barnrättsperspektiv.

Strategin syftar till att stärka barnets rättigheter inom alla berörda områden och verksamheter på statlig och kommunal nivå.

SKL:s handlingsplan, som nämnts ovan och som är en del av regeringens strategi, har som målsättning att åstadkomma en struktur för utveckling och spridning av kunskap samt utveckla hållbara metoder och arbetssätt för att omsätta strategins principer i praktiken. Målgruppen är politiker, tjänstemän på olika nivåer och personal som direkt möter barn. De övergripande insatserna från SKL sker inom fyra områden; kommunikation, kompetensutveckling, spridning av befintligt informationsmaterial och regionala konferenser.

Barnombudsmannen är en viktig samarbetspartner för SKL. De har gemensamt genomfört kartläggning och samarbetet har fortgått när det gäller de insatser som har gjorts i enlighet med handlingsplanen. BO menar att det är viktigt att understryka att barnperspektivet inte enbart är relevant inom traditionella barn- och ungdomsverksamheter som skola, barnomsorg, fritid och socialtjänst. Barn och unga berörs i allra högsta grad av beslut i tekniska förvaltningar, till exempel i frågor gällande trafik och miljö.

Implementeringen av barnkonventionen i kommuner

Barnombudsmannen har en pådrivande roll i arbetet med att genomföra barnkonventionen i kommuner. Till exempel har de på sin hemsida flera faktablad

hur man praktiskt kan arbeta med att stärka barns rättigheter i kommuner genom att förankra procesen i hela verksamheten, ordna seminarier och sprida erfarenheter och fungerande arbetsmetoder.

Flera kommuner, t ex Lund, Uppsala, Falkenberg och Östersund, har antagit en lokal strategi för barns rättigheter och inflytande. I Partille kommun har man vunnit pris för sitt arbete med implementeringen av barnkonventionen. I kommunen finns ett samarbete kallat Barn Unga Samhället (BUS) som sker över verksamhetsgränser både på politisk nivå och på tjänstemannanivå.

Barnkonsekvensanalyser i underlag för de politiska besluten är vanligtvis en del av de lokala strategierna. Genom barnkonsekvensanalyser har man möjlighet att samla in och analysera barns perspektiv i relation till förslagen. Vilken ambitionsnivå kommunerna har när det gäller dessa analyser är lite olika och är också beroende på vad ärendet gäller. I vissa fall har man det som en rubrik i tjänsteutlåtandena och endast ett par rader text under och i andra fall kan det vara en helt separat utredning som biläggs tjänsteutlåtandet.

Pågående arbete i Täby kommun med barns rättigheter

I de olika verksamheterna pågår arbeten i barnkonventionens anda. Utbildningsnämndernas (barn- och grundskolenämnden och gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden) hela verksamhetsområden styrs av skollagen och tillhörande författningar, regleringar som i mångt och mycket bottnar i barnkonventionens skrivningar och krav. Exempelen är många; krav på hälso- och sjukvård, den oinskränkta rätten till utbildning (och motsvarande krav på skolplikt), samarbeten med andra myndigheter/nämnder för barnets bästa, differentierad undervisning, barns utveckling och lärande samt barns och elevers inflytande och delaktighet. Att därför skriva en barnkonsekvensanalys i alla planerings- och beslutsunderlag riskerar därför endast bli upprepningar av det som redan sagts innan.

Överväganden

Det blir allt vanligare att kommuner gör barnkonsekvensanalyser i utredningar och i tjänsteutlåtanden (underlag för politiska beslut). I och med den strategi som antagits av riksdagen är det kommuners och statliga aktörers skyldighet att stärka barns rättigheter i samhället. I Täby kommun pågår ett arbete med detta kontinuerligt i verksamheten, se exempel ovan. Det finns även aktiviteter som inte enbart riktar sig till barn och ungdomar men som ändå kan räknas inom ramen för arbetet med barns rättigheter. Exempel på det är medborgardialogen i galoppfältsutbyggnaden.

Motionärernas förslag med att införa ett barnperspektiv i alla beslutsunderlag som på något sätt berör barn och ungdomar genom så kallade barnkonsekvensanalyser är ett sätt och en påminnelse att alltid överväga och

beakta barns behov. Det är också tänkbart att genomföra informationsinsatser för att förstärka barnperspektivet i kommunens verksamheter.

Vad som kan ifrågasättas med förslaget är varför bara barn- och ungdomars rättigheter ska lyftas speciellt i kommunens beslutsunderlag. Det finns även andra aspekter, till exempel tillgänglighet, miljö och jämställdhet, som också är viktiga att beakta när man tar fram beslutsunderlag och där det finns antagna strategier som grund.

Som beskrivits pågår ett gediget arbete med att stärka barns rättigheter. I de beslut som fattas i kommunen beaktas barnperspektivet, men också andra aspekter som är relevanta i ärendet. Att införa en speciell rubrik i beslutsunderlagen där man redogör för barnkonsekvenser anses därför inte nödvändigt och därför föreslås motionen inte föranleda några ytterligare åtgärder.

Henrik Mattisson
Tf. utbildningschef